

In memoriam Arend Veenstra

Klaas Koopman

Op 19 december 2018 overleed Arend Veenstra op negentigjarige leeftijd. De rouwkaart opende met: "Na een voor hem meer dan voltooid leven". Arend vond het leven meer dan genoeg nadat in 2015 zijn partner Bouk Noë - de Boer was overleden en eind 2017 zeer onverwachts zijn goede vriend en compagnon-wilsterflapper Minko van der Veen. De circa honderd aanwezigen op het afscheid van Arend acht dagen later voelden zeer goed aan dat het voor hem zo goed was geweest. Onder de aanwezigen waren vier Groninger wilsterflappers, vertegenwoordigers van een snel uitdunnende groep. Arend was de vierde collega die hen in de laatste vijf jaar ontviel.

In 1955 werd Arend leerling aan de Middelbare Tuinbouwschool in Boskoop. Daar kwam hij in contact met de familie Van der Starre in Reeuwijk, onder vogelringers vooral bekend om de vangst van grote aantallen Kieviten. Hij beschouwde het als een voorrecht hier de Kievitenvangst meegemaakt te hebben. Zijn latere eigen ringwerk vond er zijn basis. In 1959, na het voltooien van zijn opleiding en terug in het noorden van het land, kreeg Arend zijn eerste ringvergunning. Hij begon

Arend en Minko op 2 maart 2011 bij Haanmeer Koudum (MvdV)

in zijn tuin in Norg met enkele mistnetjes (prijs 8,50 gulden = minder dan vier euro!) en een slagnetje. Grote aantallen zangvogels zoals die tegenwoordig worden gevangen, heeft Arend nooit gevangen. Daarvoor hadden ringers aanvankelijk noch de financiële middelen noch de tijd bij een zesdaagse werkweek. Maar ook later was het grootste deel van Arend's ringwerk vooral hier eens een paar mistnetten, daar een paar nestjes jonge vogels, uitstapjes naar Rottumerplaat, dan weer wat jonge weidevogels of bij gelegenheid met het slagnetje in eigen tuin. Het ringen van jonge kerkuilen was meer gestructureerd. Dat zouden er 1050 stuks worden. Ook spreeuwen hadden zijn liefde, vooral de jongen in de nestkasten voor deze soort bij zijn woning.

Zijn hart lag echter bij de vangst van Kieviten en goudplevieren. Een vanginstallatie als op de eilandjes in de Reeuwijkse Plassen was niet mogelijk, maar de vangst met een wilsternet in het noorden van ons land daarentegen wel. Voor dit In Memoriam kon ik putten uit twee boeken die Arend heeft geschreven: Dagboek van een vogelaar: deel 1 Aantekeningen over 40 jaar vogels ringen en deel 2 de jaren 1999 – 2008. De boeken, samen 460 pagina's, waren in eigen beheer uitgegeven en slechts zeer beperkt verspreid. Ik behoor tot de gelukkigen die beide van Arend heeft gekregen. In 1962 ringde hij vier goudplevieren bij een wilsterflapper. Aanvragen voor een ringvergunning voor vogels die onder de jachtwet vielen, liepen in 1963 via het Ministerie van Landbouw en Visserij. Een verzoek om goudplevieren te mogen ringen werd afgewezen, maar als het ITBON een ringvergunning voor plevieren aan zou vragen, zou de vergunning wel verstrekt kunnen worden. Deze sluiproute lukte kennelijk, want Arend kreeg toestemming Kieviten te vangen en mocht andere daarbij gevangen vogels als goudplevieren ook ringen. In de 55 jaar nadien is er niet veel veranderd

bij de honorering van aanvragen voor een ringvergunning: meestal moeizaam.

In 1964 kreeg Arend de beschikking over een eigen wilsterspul via de wilsterflapper Engbert van Esch. Deze wilsterflapper leerde hem de kneepjes van het vak. Met vallen en opstaan lukte het Arend goudplevieren te vangen, soms met flinke uitschieters tot 80 vogels per dag. Eind zeventiger jaren van de vorige eeuw ging Arend zich meer toeleggen op de vangst van Kieviten

Arend op 23 september 2010 bij Haanmeer Koudum (MvdV)

met het wilsternet. Een moeilijke soort voor dit vangmiddel, maar Arend was hiermee behoorlijk succesvol. Tot en met 2008 had hij totaal 4804 Kieviten geringd, inclusief een klein aantal pulli, tegen 2540 goudplevieren. In 2003 kwam Arend bij toeval in contact met de vlinderman Minko van der Veen, 18 jaar jonger dan Arend. Het klikte goed tussen beide mannen en daarna gingen ze meestal samen wilsterflappen. De gezondheid van Arend nam met het vorderen der jaren geleidelijk af en Minko nam meer en meer het voortouw bij het flappen en kreeg een eigen ringvergunning. Maar ook Minko's gezondheid haperde wel eens en zo kon het gebeuren dat op een bepaald moment Minko een onwel geworden Arend op de kruiwagen het land uit moest rijden en op een ander moment Minko met een ambulance uit het veld gehaald moest worden. Maar eenmaal opgelapt in het ziekenhuis gingen beide mannen welgemoed weer het veld in. Na het overlijden in 2015 van zijn levenspartner knakte er iets in Arend en hij was nauwelijks meer te bewegen mee het veld in te gaan. Minko ging alleen door, maar overleed als gevolg van een hersenbloeding tot groot verdriet van Arend zeer plotseling vlak voor de kerstdagen van 2017. Arend volgde hem een jaar later.

Arend was een mensenmens. Zijn beide dagboeken gaan behalve over het ringen van vogels ook veel over de mensen die hij daarbij ontmoette. Hij was een aimabel mens die gemakkelijk contacten legde. Maar hij durfde ook wel zijn mening te geven als iets hem niet aanstond. Arend zag het wilsterflappen in de eerste plaats als een sport en een oud ambacht. Hij wilde het wilsterflappen vooral beoefenen zoals hij dat van Engbert van Esch rond 1960 had geleerd. Jaring Roosma ontdekte in 2003 dat goudplevieren goed met geluid zijn te lokken. Ik had een wilsterspul waarmee ik vooral scholeksters had gevangen. Ik begon in 2003 ook goudplevieren te vangen, met geluid. En dat laatste was Arend een doorn in het oog en hij sprak mij erop aan. Volgens hem moest ik de vogels op de traditionele manier lokken met de fluit en een levende vogel op de wip. Bij het oude ambacht wilsterflappen pasten volgens hem geen elektronische geluidsdragers. Maar toen bleek dat met deze lokwijze veel meer vogels waren te vangen, was Arend wel zo pragmatisch om mede onder invloed van de technicus Minko ook geluid te gaan gebruiken. Om de traditie hechte hij ook sterk aan veren stelten, terwijl plastic stelten ook prima lokken en geen onderhoud behoeven.

Arend publiceerde met regelmaat over vogels, maar niet echte uitwerkingen van zijn gegevens. Meestal waren het korte bijdragen van vooral beschrijvende aard waaronder acht in Op het Vinkentouw. Naast zijn twee dagboeken maakte hij het liefst kleine boekjes bij speciale gelegenheden zoals jubilea en bijzondere gebeurtenissen, zowel over vogels, als over verenigingen en familieaangelegenheden.

Met Arend is een voor ons een zeer goede collega-wilsterflapper overleden, niet met een wetenschappelijke benadering maar een hartstochtelijk liefhebber van de natuur, van vogels en van vogels ringen.

Klaas Koopman, mede namens Het Vogelvangersbelang in de provincie Groningen (de vereniging van Groninger wilsterflappers)